

Trimiterea foaiei acesteia la teritorul zonei strategice este permisă prin ordinul steinmir

II. évfolyam. 15. szám.

Cluj (Kolozsvár), 1922. április 14.

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI
KÉPES HETILAP

gy van megírva, és így kellett szenvedni a
Krisztusnak és feltámadni a halálból
napmadnapon. Lukács evangéliuma XXIV/6

Újabb nőgyűlés Gyulafehérváron.

A román nemzeti párt erdélyi román párt. Vezetői azok a politikusok, akik a román megszállás első idején a kormányzó tanácsot alkották s az erdélyi ügyeket vezették. Azután rövid időn át kormányozták egész Romániát mindaddig, amíg Averescu tábornok át nem vette a miniszterelnökséget. Ez a párt volt az, amely 1918. december 1-én a gyulafehérvári gyűlést tartotta s azon megalkotta a gyulafehérvári határozatokat. Ezek szerint a határozatok szerint az erdélyi magyarságnak nemcsak egyházaihoz és iskoláihoz van joga, hanem ahhoz is, hogy közigazgatását és igazságszolgáltatását saját kebeléből való tisztviselők útján maga intézze.

A mostani választások rendén a kormány a román nemzeti párt jelöltjeivel is majdnem olyan erőszakosan bánt el, mint a magyar jelöltekkel. Csaknem 80 jelöltet állított fel a párt, de csak 22 képviselője került be az országgyűlésbe. A többit vagy visszautasították, vagy más uton zárták el a megválasztás lehetőségétől, holott igazságos választási eljárás mellett a párt jelöltjeit csaknem mind megválasztották volna, mert a Magyarországtól átcsatolt részek román lakossága tulnyomó nagy részben ennek a pártnak a híve.

A román nemzeti párt s általában az erdélyi román lakosság körében a kormány erőszakos eljárása nagy elégedetlenséget keltett. Ez teljesen érthető. Nemcsak azért, mert az erőszakosságnak az elégedetlenség és nyugtalanság a természetes következménye, hanem azért is, mert a párt azzal a reménységgel indult a választási küzdelemnek, hogy annak eredményében újra kormányra jut. Az országgyűlés megnyitásakor azonban a párt képviselői megjelentek, a párt sérelmeit előterjesztették s részt vettek abban a vitában is, amelynek rendén a megválasztott képviselők megbízó leveleit igazolták. Az igazolás megtörténte után kijelentették, hogy az országgyűlést, valamint a kormányt törvényesnek el nem ismerik az országgyűlésből kivonultak.

A nemzeti párt vezetőségének az a szándéka, hogy lehető rövid idő alatt újra gyűlést tart Gyulafehérváron, azon az erdélyi románssággal a történeteket ismerteti, kimondja, hogy a sérelmek orvoslásához ragaszkodik s egyúttal a gyulafehérvári határozatot újból megerősíti. Ugy hirdik, hogy a párt vezetősége szívesen látná a magyarság megjelenését is ezen az újabb gyulafehérvári gyűlésen. És épen ez a hír az oka annak, hogy a kérdéssel foglalkozunk.

Természetes, hogy mi új hazánkban a román nemzettel békésen akarunk élni és munkálkodni. Még inkább erdélyi román polgártársainkkal, akikkel évszázadokon keresztül éltünk békességben, jó és rossz időkben egyaránt. Természetes az is, hogy a gyulafehérvári határozatok végrehajtását mi is őszintén kívánjuk és várjuk. Ugy érezzük, hogy az azokban foglaltakhoz jogunk van az általános jogelvek szerint is, nem csupán a gyulafehérvári határozatok alapján és nyíltan hirdetjük, hogy a gyulafehérvári határozatok igazságos és teljes végrehajtása hozhatja meg csupán a magyarság igazságos elhelyezkedését s adhatja meg a megnyugvás szilárd alapját.

Mégis az a véleményünk, komoly és megfontolt véleményünk, hogy a gyulafehérvári gyűlésen hivatalosan részt nem vehetünk. A gyűlés rendezői iránt — jól értsük meg: csak vezetői s nem az azon részt vevő polgártársaink iránt — nem lehetünk azzal a bizalommal, amely a gyűlésen való megjelenésünkhöz szükséges volna. Hiszen az első gyulafehérvári határozatot is a mostani gyűlés vezetői alkották és emeltették határozattá, végrehajtása iránt azonban semmi intézkedést nem tettek nemcsak akkor, amikor mint kormányzó-tanács tartották kezükben Erdély kormányzását, hanem akkor sem, amikor az ország alkotmányos és felelős kormányának váltak tagjaivá. Pedig lett volna rá idő, mód és alkalom, hogy ezek a határozatok az életben is megvalósuljanak.

Ez azonban csak kisebb ok a gyűlésen való részvételünk ellen. Hiszen lehet s reméljük, hogy úgy is van, hogy ezuttal a gyűlés szervezőinek becsületes szándéka a gyulafehérvári határozatok életbeléptetése. És mi mégsem mehetünk el a gyűlésre. Nem mehetünk, mert ez a kérdés ma pártkérdés, román pártok között. Azok között a pártok között, amelyek most a legélesebb harcban vannak egymással. Ebbe a harcba mi bele nem elegyedhetünk. Nem azért, mintha nem volna rá bátorságunk, hanem mert mi nem csinálhatunk pártpolitikát. Minekünk az állampolgári általános kötelességükön felül még az is kötelességünk, hogy a magyarság jogos érdekeit képviseljük és védjük. S ha a román pártok közötti harcba vinnők be ezeket az érdekeket, akkor föltétlenül kockáztatnók. Ez pedig lehetetlenség.

Ezért hivatalosan nem mehetünk Gyulafehérvárra, megerősíteni azokat a határozatokat, amelyeknek végrehajtása ugyanis meg nem kapható kötelessége bármely kormánynak.

Politikai hírek.

A gyulafehérvári nagygyűlés. Vajda Sándor, a román nemzeti párt egyik vezető embere nyilatkozatot tett a lapoknak, amiből kitűnik, hogy az ellenzék csakugyan megtartja a gyulafehérvári kongresszust. Egyelőre az ellenzék avval tüntet a kormány ellen, hogy nem vesz részt a parlament tárgyalásain. Vajda szerint Brătianuék azért siettek átvenni a hatalmat hogy a megnagyobbodott Románia bankjait és iparvállalatait kezükbe kerítsék.

A magyarság magatartása. A Romániához csatolt területeken a magyarságot csak Bernády György képviseli a parlamenti ellenzékben. A magyarság és a román ellenzéki pártok között eddig nem történt a parlamenti harc tekintetében semminemű megegyezés. A magyarság egyetlen képviselője a Magyar Szövetség határozatából folyóan parlamenti magatartását esetenként és a politikai célszerűség alapján fogja elhatározni.

Báró Jósika Sámuel az aktuális kérdésekről a következő nyilatkozatot tette:

— A magyarságnak a parlamentben egy képviselője van: Bernády György, akinek azonban éppen úgy kell demonstrálnia a magyarság érdekeit, mintha egy tömör magyar ellenzék csoportosulna köréje.

— Ki kell irtani a félrevezetett köztudatból azt a hitet, hogy Erdélyben conventiculumszerű mágnás csoport politikai működést fejtene ki. Én nem látom itt azokat a mágnásokat, akik külön mágnás érdekeket támogatnának. Én nem tudok és nem látok itt mágnásokat, akik az erdélyi magyarságtól független célokért vetnék latba erejüket. A denunciacióról terjesztett hírekről egyebet nem mondhatok, mit azt, hogy utolsó betűig hazugság. A cikkíró valószínűleg azt az elvet sajátította ki, hogy: hazudni kell, mert a hazugságból mindig marad valami.

— Mi a Magyar Szövetség legközelebbi és legfontosabb teendője?

— Össze fogjuk hívni a nagygyűlést, amely hivatalos lesz a magyarság különböző pártárnyalatait egy küzdőtáborba összehozni s a szövetség szervezetét új alapokra fektetni.

A király a mérsékelték mellett. A liberális pártban két irányzat küzd egymással. Egyfelől állanak a Brătianu-testvérek a teljes párturalomra törekvő táborukkal, másfelől Constantinescu uradalmi miniszter két minisztertársával, akiknek az a törekvésük, hogy megegyezzenek a román nemzeti párttal. A két irányzat közt éles ellentét van, ami abból is kitetszik, hogy a Brătianu közelebbi hívei nyílt gyűlésen leszavazták Constantinescu minisztert, ami elég föltűnő eset egy kormánypárt kebelében. Ferdinánd király a Genuába távozott Brătianu miniszterelnök helyettesítésével a mér-

sékelt irányzathoz tartozó egyik minisztert kérte föl, ami arra vall, hogy maga is a mérsékelt politika híve,

Jorga a kisebbségekről. A trónbeszéd tudvalevően nem emlékezett meg a kisebbségekről. Jorga képviselő a parlamentben erről a kérdéstről a következőket mondotta:

A választások alatt a kormány nemzetiségi politikája az volt, hogy a különböző kisebbségekkel választási megállapodásokat akart létesíteni.

Azok a kisebbségek, akikkel a kormány nem jutott megállapodásra, nem tudták képviselőiket a kamarába beküldeni. Így jártak a magyarok is. Ez a politika mély tévedést jelent. Minden körülmények között a kamarában minden nemzetiségnek megfelelően képviselve kell lennie. Ha a magyarokkal nem is történt meg a választási megegyezés, úgy a kormánynak meg kellett volna adni a módot, hogy a magyarság megfelelő számú képviselőt küldjön a parlamentbe.

A Magyar Szövetség köréből.

A Magyar Szövetség választásokat vezető „Vezérő Bizottsága” a magyar képviselőjelöltekkel szemben a választások rendjén elkövetett hatósági visszaéléseket kerületenként összegyűjtve petíció (megfelelkezés) alakjában eljuttatta a parlamenthez.

A szövetség alapszabályainak megfelelő módosítása tárgyában az intéző bizottság e hó 18-án, ünnep harmadnapján délután 3 órakor hivatalos helyiségében (Baba Novac, volt Bethlen-utca 3. szám) teljes ülést tart előzetes megbeszélés céljából. Ezt követni fogja a központi választmány egybehívása. A nagygyűlést, mely hivatalos van végérvényesen dönteni az alapszabályok módosítása tárgyában, valószínűleg ősszel hívják össze.

KÜLFÖLD

Mi történik Keleten? A terjeszkedni és hábitani vágyó, győztes nagy hatalmak Ázsia egyes részeinek birtokáért kemény diplomáciai harcot vívnak egymással. A törököket a franciák vetik pártfogásukba. A hősi harcok a görögök ellen és az ügyes diplomácia nemcsak megmentették a török birodalmat, hanem nagyobb hatalommá tették, mint a háború előtt volt. Ezt a hatalmat a franciák is szívesen elismerik, mert támaszt találnak benne az angolok ellen. A békekötés alkalmával még a törökök teljes letörésére törekedtek a franciák, ma pedig hivatalos lapjaik is hangosan hirdetik, hogy a békeszerződést meg kell változtatni, Törökországnak birtania kell régi tartományait Konstanti-

nápoly fővárosával egyetemben. Mit jelent egy erős Törökország? Nem egyebet, mint Anglia rengeteg mohammedán alattvalójának, az araboknak, indusoknak örökös nyugtalanságát a török szultán hatalmában való bizakodás révén.

Most a nagypénteki és husvétii emlékek kapcsán érdemes lesz figyelmet fordítanunk a szent földnek, Palesztinának sorsára. A háború folyamán az angolok azt az ígéretet tették volt, hogy Palesztinát visszaadják a zsidó nemzet számára. Meg is kezdődött a zsidók nemzeti berendezkedése az ősi földön, azonban 1921 nyarán a tulnyomó többségben levő arabok súlyos zavargásokat rendeztek a zsidók és pártfogóik, az angolok ellen. A mozgalom amiatt tört ki, mivel a zsidók újból föl akarták építeni a Salamon templomát, csak hogy a régi templom helyén mostan a mohammedánoknak egyik legnagyobb vallási szentélye: az Omar-mecset áll. Nagy sérelemnek vették tehát, hogy a zsidók az ők szentélyük feldulásával akarják újraépíteni a magukét. A zsidók különben az egész világon nagyon biztatják egymást a régi haza újjáteremtésére. A múlt év folyamán mintegy hétezer zsidó vándorolt ki Palesztinába, ezek közt nem Magyarországból és Erdélyből. Az araboktól való félelem 1300-at máris arra bír, hogy elhagyják a Szentföldet. Palesztina arab és keresztény lakosai sürgetve követelik Angliától, hogy a zsidó állam megteremtésének tervétől álljon el. Megint egy kérdés, ahol az angol politikát kudarc fenyegeti.

Indiában az angolok nem teremtettek végleges békét azáltal, hogy a forradalmár Ghandii elfogták és bebörtönözték. A benszült nép nagy része hitfeleivel a törökökkel tart, a törökök pedig angol ellenes politikát csinálnak.

Mind ezek a jelek arra mutatnak, hogy keleten az angoloknak igen nagy nehézségeik vannak a franciák előretörése miatt. Érthetjük tehát, ha a két hatalom között az egyetértés európai kérdésekben sem áll valami jó lábon.

A szerb király, mint orosz cár? Az „Echo National” című francia lap azt írja, hogy az orosz ellenforradalmárok hosszas tárgyalásokat folytattak a szerb királlyal arról a kérdéstről, hogy mi módon lehetne a vörös uralmat megbuktatni. Az ellenforradalmárok szívesen ültetnék a szerb királyt az orosz trónra s ebben őket a francia lap szerint a francia vezérkar is támogatná.

A genouai konferencia már megkezdődött. A világ figyelme egyidőre az olasz város felé fordul: mit fognak számára kiforraltani a politika nagymesterei? Nagy egyetértés a győző államok között sincsen. Általában két irányzatot lehet megkülönböztetni, egyfelől áll Franciaország és a kisántant, másfelől Anglia, Olasz-

ország és a semlegesek. Az első csoport a legyőzöttek iránt nem igen mutat engedékenységet, míg a második csoport Európa újjáépítését szeretné Genouában komolyan megkezdeni. A legyőzött hatalmak nem valami nagy reménységgel keltek utra. Oroszország kiküldöttei szintén megérkeztek. A világkonferencia egyik főérdéke, hogy milyen bánásmódot fognak tanusítani a sokszor kiátkozott vörös uralom képviselőivel. Sokat jelent az a körülmény, hogy Oroszország a genouai konferenciával egyidőben Németországgal külön tárgyalásokat folytat a mélyebb gazdasági kapcsolatok érdekében.

Osztárok a Habsburgokért. Bécsben rekvizitum tartottak az elhunyt Károlyért, amelyen nagy tömeg jelent meg. Ez alkalommal a régi uralom hívei hangos tüntetéseket rendeztek, a Gotterhaltét énekelték, fekete-sárga zászlókat lobogtattak, lelkesen éltették a császárságot.

Amerikai magyarok adománya. A newyorki magyar telep egy nap alatt százezer dollárt gyűjtött Zita királyné támogatására. Ez az összeg a valuta mai állása szerint mintegy 14 millió leunak felel meg Zitaék sorsával különben a nagykövetek tanácsa is foglalkozik. Kötelezni akarják az utódállamokat, hogy az elkobzott Habsburg-birtokok jövedelmét a Károly utódainak javára fordítsák.

HÍREK

Husvét.

Husvét és feltámadás, kikelet és új élet, mennyire mély értelmű szavak, mily felséges érzélem, hogy a feltámadás ünnepe a természet megnyílásával egy időre esik. Nem csupán a hit templomaiban hangzik az íge, hogy van feltámadás, van örökélet, hanem a természet templomában az újjáéledő növényzet is ezt hirdeti. Oh öntsön ez nekünk, csüggedő magyarok szívébe is erőt. Legyen nekünk biztatónk az Ildvezítő szava: „Az Isten nem a holtaknak, hanem az élőknek Istene!” — Az örökkévalóban való hittől elválaszthatatlan, hogy abból a lényegből minden teremtményébe öntött. Ha csak sorsunk felett kesergünk, ha könnyeinken nem tör át az élet sugara, ha minden gondolatunkat, akaratunkat megölné a csüggedés, kishitűség, akkor valóban a pusztulás lenne osztályrészünk neveskára. De a husvétii evangelium biztat, hogy kishitűségen, enyészeten, pusztulásra felül áll az élők Istene. Az élet küzdelmében csak az lehet diadalmas, ki nagy tettekre, nagy elhatározásokra képes. Ez áll úgy az egyesekre, mint a nemzetekre. Ézért kell mindnyájunknak összefogni, küzdeni, fáradni, hittel, bizalommal, kicsiny vagy na-

gyobb körben feltűnés és jutalomvágy nélkül. Mert Isten az élőknek Istene és mint hajdan a választott népét, úgy vezeti ma is az élni akaró népet minden megpróbáltatáson keresztül kinyújtott karral, erős kézzel.

B. Gy.

A bibliáért. Mac. Gregor angol püspök, a szentírás kiváló ismerője Budapesten nagyszabású bibliaterjesztő vállalatot létesített és nyomdát állított be. Ravasz László református püspök buzdítására Kolozsvárra érkezett, hogy az erdélyi vallási viszonyokat tanulmányozza s itt alakítsa meg a bibliaterjesztő vállalatot. Az angol püspököt Nagy Károly püspök látja vendégül.

A Tordai Dalkör ünnepe. Torda városának kitűnő dalköre van, amely ezelőtt ötven évvel alakult meg. A dalkör nagyon sok versenyen vett részt és mindenütt dicsőséget szerzett városának, otthon pedig nem múlt el olyan ünnepi alkalom, amelyen részt ne vett volna. Torda polgársága a nyáron ünnepli meg a dalkör megalakulásának ötvenéves évfordulóját. Az ünnepségre, amely augusztus 12., 13. és 14.-én lesz, meghívják Erdély és a Bánság összes testvéregyesületeit.

Kérelem az előfizetőkhez. A kiadóhivatal listával kéri az olvasókat, hogy előfizetésüket megújítsák, hátralékaikat kiegyenlítsék szíveskedjenek.

A földmérés eszközei. Jövő számunkban már rátérünk a földmérés igazi tárgyára. Először az eszközzeit: mérőláncot, derékszögölöt stb. fogjuk ismertetni. Egyszerűen a java, de egyúttal a fogósabbja is, ezután következnek.

Selyemlepke-petéek eladása. A földművelésügyi minisztérium külföldről nagymennyiségű selyemlepke-petét kapott, amit öt és tízgrammos csomagokban, grammonként 5 leuért fog a hernyótenyésztőknek eladni. A megrendelést a baneasai gazdasági intézethez kell beküldeni.

Egy sarkantyú meséje. Egy nő olvasónk arra figyelmeztet, hogy a gazdasszonyok számára külön rovatot kellene nyitnunk és azokat is tanulásra, haladásra sarkalnunk. Bizony szívesen is fejtesztenők tovább szerény lapunkat, ha a nyomda-árak olyan súlyos és egyre súlyosabbodó terhet nem rónának ránk. Így, sajnos, egyelőre meg kell elégednünk azzal, hogy olyan cikkeket igyekszünk közölni, amik a nőket is érdeklik. A sarkantyú meséjével biztatjuk magunkat.

Egyszer egy király megparancsolta, hogy ezután a huszárak csak egyik lábukon viseljenek sarkantyút. Mindenki csodálkozott a furcsa parancson sőt — uram bocsá! — olyan vélemény kezdett szárnyra kelni, hogy a király elvesztette az ép eszét.

Az udvari bolond azonban megvédelmezte a király rendelkezését.

— Na, nagyon böcsen parancsolta meg a király, hogy a huszárak csak egyik lábukon viseljenek sarkantyút. Hiszen ha egyik oldalon megsarkantyúzzák a lábukat: a másik oldal is vele fut magától...

Nos, hát mi haladásra sarkaljuk a férfiakat, a nők értenek belőle és hiadjanak együtt a férfiakkal.

A jövő év naptára. A Minerva kiadásában megjelenő Erdélyi Magyar Naptárt ebben az évben is sok olvasónk megrendelte. Az 1923. évre szóló naptár anyagának összeállítását már megkezdettük. Azoknak, akik egész éven át előfizetőink lesznek, a díszes és tanulságos naptárt ingyen fogjuk megküldeni. Ezzel a naptárral olyan ajándékot adunk, ami egy negyedévi előfizetést (11 leu) meg fog érni.

Mennyit fizetnek a magyar biztosító intézetek? Az utódállamok polgárai nagy mértékben érdekelve vannak a magyar biztosító intézeteknél. A római gazdasági tanácskozásokon közös megegyezéssel szabályozták, hogy az egyes utódállamok valutájára való tekintettel mennyit kell fizetniük a biztosító intézeteknek. Ami Romániát illeti, a megállapodás úgy hangzik, hogy minden 2 korona tartozás után 1 leut fizetnek a magyar biztosító intézetek.

Zsebtolvajok a vasuton. Az erdélyi vasutonalakon minden jel szerint egy jól szervezett tolvajbanda működik. A gonosz társaság tagjai egyformán értenek az első és második valamint a harmadik osztály pénzes utasainak kifosztásához. Vigyázzanak azok, akik vonaton pénzzel utaznak!

Szabad a borkivitel. A földművelésügyi minisztérium legújabb rendelete szabaddá teszi a belföldi bor kivitelét. Hogy a lebonyolítás könnyebben menjen, a rendelet úgy intézkedik, hogy a tölgyfa hordókat is minden biztosíték nélkül át lehessen szállítani a határon.

Az állatkivitel ügye. A kormány egyes állatkereskedőknek — újabb intézkedés szerint — nem ad kiviteli engedélyt. Az érdekelt kereskedők mostan egyesületbe tömörülnek, hogy érdekeiket megvédhessék. Az új egyesület tagjai lehetnek az élőmarha-, sertés-, hus-, zsír-, szalonna-kereskedők. Az alakulás jó hatással lesz az állatkivitel fokozására, mert a kormány nagyobb bizalommal fog az egyesületnek kiviteli engedélyeket adni, mint egyes embereknek.

Pokolgépes merénylet Budapesten. A király halálának hatása alatt álló kedélyeket újabb szomorú eset ejtette izgalomba. A budapesti demokrata-körben pokolgépet helyeztek el, amely a pártvacsorára összegyűlelt tagok közül sok embert megölt és sokat súlyosan megsebesített. A kormány a legerélyesebb nyomozást rendelte el, a tetteseket azonban még nem tudták kézrekeríteni. A magyar közéletben eddig nem harcoltak ilyen eszközökkel és a közvélemény lázasan figyeli a nyomozást. A kolozsvári rendőrség is nyomozza a merénylőket.

A korona-beváltás ügye. A bukaresti lapok a külügyminiszter nyilatkozatát közlik, amely szerint a korona-bankjegyek beváltására nem lehet számítani. Melyik közlésnek higgyünk tehát? Mert a beváltásról szóló hír is hivatalos forrásból származott.

Jubiláló cigányprimás. Csikay György, Kolozsvár régi, közkedvelt cigányprimása f. hó 8-án tartotta 45 éves jubileumát a kolozsvári unitárius főgimnázium tornatermében szépszámu közönség jelenlétében. A hangverseny alkalmával felelevenedtek a régi idők szép népdalai, opera számok, keringők stb. A közönség meglehetősen szeretettel vette körül az ünnepeltet, kit Zagoni István üdvözölt meleg szavakkal. — Lapunkban Csikay Gyuriról azért adunk hírt, mert ő a magyar nép-alok

egyik igazi művelője. Fénykorában szébben aligha játszott valaki magyar népdalokat, mint ő. 1904-ben a 12 napig tartó nagyváradai cigányhangversenyen a két első díj közül az egyiket ő nyerte el, ami fényes bizonyítéka és egyben elismerése volt az ő művészetének. — A hangverseny után a jubiláló cigányprimás tiszteletére bankett volt, amelyen tisztelői közül sokan megjelentek. A magunk részéről mi is gratulálunk a jubilánsnak.

Bukovinai magyarok közt. Az erdélyi katolikus misszió meglátogatta a bukovinai magyarokat. Ezek mintegy 10 ezren Csernovitz város távolabbi környékén Hadikfalva, Andrásfalva, Istensegits stb. községekben laknak. Ezelőtt 170 esztendővel vándoroltak ki a csiki szélékről és a régi elszakadás után is megmaradtak igaz magyaroknak. A vallásos látogatást mély megindulással és hálás szeretettel fogadták s azt tizenkét haza: Ne feledjenek el minket — magyarokat! Egyéb üzenetet is hoztak látogatóik. A bukovinai magyarokat eddig a Magyarországi Szent László társulat segítette. Ez az anyagi forrás most nem áll rendelkezésére. Gyermekeiket nem tudják tovább taníttatni. Nem lesznek saját vérükből kikerült papjaik, tanítóik. S vezetők nélkül elvész a nyáj. Pedig bő családi áldás van arra felé, amelynél nagyobb csak a szegénység. 10—15 gyermek nem ritka egy háznál. Okos szemű, kemény székely faj. Pártfogók híján — Moldovát járják. Arra kértek az ottani magyarság vezetői, tegyék lehetővé egyik-másik kiváló tehetségű székely gyermek erdélyi tanítását; neveljünk a jövőre is vezetőket. Mutattak is egy pár ügyes fiút. Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk keletre szakadt véreink kérését. S ha valaki azt gondolja, ugye szent hitének s fájának szolgálatot tesz ezáltal s ha emlékéit nem veszedő örökösök és márványablakkal akarja egykor jelöltetni, — rajta, itt van az alkalom: segítsen jó magyar papokat, tanítókat neveltetni — a magyar szó legkeletibb bástyafokára — Bukovinába! Az érdeklődőket szívesen utbaigazítjuk.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI MUNKÁK ÉLETE

Védekezés a tavaszi fertőző betegségek ellen.

A szép fehér hómezőkön összeroskad a hó és ezzel összeroppant a tél is. A gazda készíti szép lassan szántó-vető eszközeit és mosolyogva élvezi a langyos, hideg tavaszi szellőt. Kezd a rét zöldülni. Megkönnyebbülve sóhajt fel a gazda, nem kell a méregdrága száraz takarmányi etetni, hisz kihajlatjuk a marhát a legelőre.

Ahogy eltűnik a hótakaró, kibuvik a fű, szép lassan így kél életre a hó alatt áttellett sok-sok parányi szervezet, melyek, ha az állat gyomrába kerülnek, olyan betegségeket okoznak, melyek egy-kettőre megölik az állatot.

Melyik gazdával nem történt már meg, hogy alig fogta be az imént még friss tüvet evő ökrét, kezdi észrevenni, az állat szőre borzosabb a rendesnél, szemel bágyadtan, fénytelenül ülnek a szemgödörben. Esetleg felfuvódik, nem kérődzik és pár órára már megis döglök. Ha az állatorvos felbontja az elhullott állatot, lép-fenét állapít meg.

Vagy máskor a legvirgoncabb borjúkon vesszük észre, hogy sántán jön ki az istalóból. Megnézzük közelebbről, látjuk, hogy a lábtővé, ahol a vastagabb hus kezdődik, daganat van. Ha megtapogatjuk a daganatot, sok apró levegőhólyag elmozdulását érezzük a tapintó kéz alatt. Ez a sercegő üszök. — Ahelyett, hogy részletesebben megismerkednénk külön-külön ezen betegségekkel, inkább nézzük, miképen védekezzünk ellenük és mi a lényege ezen védekezésnek. — A védekezés: a védőoltás.

Sok természeti folyamat játszódik le naponta a szemünk előtt saját magunkba, amiket maguktól érethetőnek tartunk, mert ennek így kell lenni. Ugyebár valamennyien, ha megéhezünk, eszünk. De azon, hogy mért éhezünk meg; már eszünkbe sem jut gondolkodni. Mi az oka a bennünk keletkezett éhségérzetnek? Az ugye, hogy az életfolyamatok munkája anyagvesztéssel jár, amelyet pótolnunk kell. Az éhség az anyaghiány érzete, az evés az anyag pótlása. Gondolkozzon-e már valamelyikünk azon, miképen lesz a táplálékból a saját husunk, csontuk, vérünk? Pár szóval ezt is elmondhatjuk. Azt tudjuk, ugye, hogy a szervezetünk nagyon sok, csak nagyítóüveggel látható apró részecskékből, úgynevezett sejtekből van felépítve. Ezek a sejtek egy nagyon jól berendezett társadalom mintájára élnek együtt. Minden csoportnak meg van a maga hivatása. Rendes körülmények között mindegyik csoport egy bizonyos munkakört lát el. Az egyik csoport a járást, a másik a gondolkodást, ismét egy másik az emésztés munkáját látja el.

A gyomor és a bélrendszer a beléje került tápanyagot szétbontja olyan alkotórészekre, melyekből a test saját anyagain felépítheti. A nem használható kiüríti.

A testben maradt olyan anyagok, melyekből húsunk, vérünk, csontunk, agyvelőnk stb. felépülhet, el kell jusson a sejtek azon csoportjaihoz, amelyeknek ezekre szükségük van. Az elszállítás szerepét a vér végzi. Azt mondtam, hogy a táplálékkal kerülhetnek be az emésztőcsatornába (gyomorba és belekbe) olyan anyagok, melyek maguk apró, kis élőlények, amelyek azonban a testbe kerülve megbetegítik azt, mert a gyomor és a belek nem tudták őket felbontani. Belekerülnek tehát a vérbe.

A vérben azonban rendes körülmények között csak olyan anyagok vannak, melyekből a test anyaga

felépülhetnek. Lássuk hát: a vér eltűri az ilyen idegen anyagokat? Nem tűri el, hanem igyekszik azokat magából kiküszöbölni. Ezt az igyekvését a szervezetnek a szervezet védekezésének hívjuk. Ha finom műszerekkel megfigyeljük a vért, akkor azt látjuk, hogy a vér felvette a bélrendszernek azon tulajdonságát, hogy a testre nézve idegen anyagokat felbontja alkotó részre. Ha a vér elég hamar és elég sok ilyen emésztéshez szükséges anyagot tud termelni, akkor nem betegszik meg a szervezet. Ha csak keveset tud termelni, akkor ezek az apró lények nyerték meg a csatát és bekövelezik a betegséget.

Valamennyien ismerjük a német várkisasszonyról szóló mesét, aki az újszülött kis borjut felvette a vállára és mindennap ezt téve, később a már megtermett állatot is fel tudta emelni. Vagyis, ha gyakoroljuk magunkat valamiben, akkor olyan akadályokat is képesek vagyunk legyőzni, amelyeket gyakorlat nélkül nem tudnánk megtenni.

Ilyen megfelelő gyakorlattal bármilyen részét a testnek képesíteni tudjuk egy neki, különben lehetetlen munka elvégzésére.

Amikor védőoltással látunk el egy állatot, akkor nem teszünk egyebet, mint olyan kis mennyiségben viszünk beléje fertőző anyagokat, amelyek még az állatot nem tudják megbetegíteni. Ha többször ismételjük ezt, akkor képesíteni fogjuk a vért arra, hogy a beléje kerülő megbetegítő kis lényeket mind megemészsze és akkor a szervezet egészséges marad. *Ezért a gondos, jó gazdának még a legelőre kihajtás előtt be kell oltatnia az állatait, hogy megvédje az elpusztulástól.*

Madas József
állatorvos.

Az építőipar tavaszi helyzete.

A múlt számunkban hírt adtunk a kolozsvári építőiparosok és munkások bérharcáról. Ezzel kapcsolatban munkatársunk fölkeresett építőmestereket, hogy kikérje véleményüket ennek az ipárnak a helyzetéről.

A hallott észrevételek között első helyen áll az egyik építésznek az a kijelentése, hogy az összes iparágak között a mai kor válságában a legnagyobb jelentősége az építkezésnek van.

— Az építkezésben van az ipar szíve, innen kering szét az éltető vér az ipar minden más ágára — mondotta építészünk.

— Hogyan tudná ezt velünk közelebbről megérteni? — kérdezte kiküldöttünk.

— A dolog igen egyszerű. Tessék megfigyelni egy épülő palotát. Hol lát még üzemet, melyben akkora embertömeg és oly sokféle dolgozó elem találna foglalkozás, mint éppen az építészetnél? Amíg épül a

ház, dolgot adunk munkásnak, kőművesnek, écsnek, asztalosnak, esztergályosnak, lakatosnak, üvegesnek, parkettezőnek, festőnek, szobrásznak, téglagyárosnak, kőbányásznak, mészégetőnek, fuvarosnak és a falusi nyersanyagtermelőnek egyaránt. Élénkítjük a piaci forgalmat, mert ilyenkor az ugyan nehéz munkát végző, de jól fizetett munkásainknak bővebb élelemre van szükségük, mint a munkátlanság napjaiban. Végül ne felejtjük magunkat, a mérnököket se, ki nekik kenyeret az építés és legtávolabbi hatásában ez iskolákat, melyek minket és iparosainkat kiképeznek, amíg szükség van ránk. Tehát lüktető szíve vagyunk az iparnak, mert az építkezés mérhetetlen pénzt vet rövid időn belül a piacra és vérkeringésre, mert a pénz általunk nem egyik bankkaszából a másikba, hanem a legkülönbözőbb irányba, a társadalmat éltető eleven forgalomba, a kunyhók minden zege-zugába eljut. Ha pedig felépült a ház, az akkor kereseti forrásává lesz a kereskedőnek és az iparosnak, mert munkahelyiséget biztosít a számukra; mindenekelőtt azonban enyhít a lakásinségem és enyhít a zsufoli lakásoktól származó sok fertőző betegségen.

— Miért nem építkeznek hát! Hisz munkáserőben nincs hiány, az utca tele munkanélküliekkel.

— Nem is ott a baj, hanem drága a nyersanyag és drága a munkás is a magas munkabér miatt. Ezért a befektetett pénz nem hajt elég jövedelmet, mert a bérlő csak az üzlethelyiségért vagy a műhelyért képes annyit fizetni, amennyit a tőke mostanság egyebütt jövedelemként fölmutathat.

A mi felfogásunk szerint azonban nem az anyagdrágaságban, nem a magas munkabérekben, hanem az emberek erkölcsi emelkedettségének hiányában és közgondolkodásának fogyatékoságában van a hiba. A munkástól erkölcsi emelkedettséget abban várnánk, hogy nyújtsa a legtöbbet és a legjobbat; ne a 8 órás munkaidővel kötődjék, mert a mellett fölkapik az álla. Mily megható a mi aljasan nyomorult közállapotainkkal szemben a német dolgozó társadalomnak áldozatkészsége az állammal szemben, midőn mindenki naponta két órát közcélra dolgozik. És Németországban az irtózatos külföldi adósságok dacára is megy a munka, nincs se munkanélküliség, se lakáshiány. A tőke erkölcsi emelkedettségének pedig abban kellene mutatkoznia, hogy tudjon lemondani a nagy kalkulusú jövedelmekről. A százalékban kifejezhető haszon helyett igyekezzék iparföllendítéssel ő is a pénz erkölcsi értékét: külföldi becsületét emelni. A jó valuta alapja — Csehország példája tanít rá — a föllendült ipar, a vagyon pedig valutaértékben hamarabb meggyarapszik, mint romló valuta mellett a nagyszázaléku jövedelmekkel — erre is van példa Ausztria esetében.

— A ma adott viszonyok mellett hol várható nagyobb arányú építkezés? — kérdezte munkatársunk az építész.

— Általános vonatkozásban a megnagyobbodott ország fővárosában lesznek sokévig tartó nagyobb-szabású építkezések, mert létesítményeit lakosságának számarányában kell sűrűn kibővítenie. Ugyanígy arányú építkezések várhatók ugyanolyan okoknál fogva a tengeri és dunai kikötő városokban, hogy a szükség-szerűen megnagyobbodott ki- és bevitt lebonyolít-hassák. Lesznek építkezések még ipari és kereskedelmi gócpontok belvárosaiban és minket érintően leginkább földgázutak környékén.

Husvét ünnepén.

E nagy napon, husvét szent ünnepén
Ezrek imája száll az égbe fel.
Győzött Jézus a vakság éjjelén:
Örök enyészet láncát tépve el.

És zeng az ének, a szív ünnepe.
Nem retteg immár a por embere,
Mert a szemérről lehullt a lepel;
Jézus halálán diadalt nyere.

Nem marad többé halva a halott;
Sirjából utja Istenhez vezet.
Jézus, ki e napon feltámadott,
Örök fényben ad új életet.

A földi ember bűba nem merül,
Előtte sirja többé nem rideg;
— Ám megváltóját kiméletelenül
Azért ma is gyakran feszíti meg.

Barcsa Mihály.

„Meg kell ujulnotok a ti elméteknek lelke szerint.”

(Pál: Efézusi lev. 4²³).

Már több ezer évvel ezelőtt megmondották, hogy az emberiség élete a küzdelemnek és a törekvéseknek a szintere. A nagy magyar költő szerint is ezt mondja az Isten teremtményének: „ember, küzdj és bizva bizál.” Volt hajdan egy nép, amelynek hazáját folytonosan háborgatták, pusztították szomszédai, ellenségei. E népnek Istene, prófétája és harcosa állandóan őrizte a nép szellemi és anyagi értékeit. „Uram, az én őrálló helyembe állok szüntelen napestig, egész éjszaka is szorgalmatos vagyok az én vigyázásomban.” (Ézsaiás 21⁸). Ézsaiás próféta szerint kifejlődött a népnél az örökös vigyázónak, őrállónak alakja, aki a belső értéket védte a külső támadás ellen. Ilyen nehéz időkben

a szenvedő nép minden fia a jó Istenhez fordult teljes bizalommal: „Az én szívemben kívánlak tégedet éjszaka, az én lelkemmel is, mely én bennem vagyon, te hozzád sietek: meit mikor a te ítélőid vagynak e földön, az igazságot megtanulják a földnek lakócai.” (Ézs. 26⁹). Derék nép volt ez, az Istennek kedves, választott népe (Jeremiás 11⁴), amely azonban sokat szenvedett, mert szenvedések nélkül soha senki sem lehet igazi nagy emberré, néppé vagy nemzetté. Ott izmosodik meg a test s a lélek, ott tisztul meg a szív s csak a megpróbáltatások árán létesül az Istennel ama jobb viszony: „Adom az én törvényemet őbelétek, és az ő szívekben írom bé azt, és léssen nékik Istenük, és ők nékem lesznek népeim. (Jeremiás 31³³). Emaz eljövendő szebb világban, ahol a nyomoruságok után az egész népnek igazi benső élete megkezdődik, nem lesznek többé vad, kegyetlen, kőszívű emberek: „És adok nekik egy szívet és új szívet adok ő belétek, és kiviszem a kőszívet az ő testükből, és adok nekik húszívet.” (Ezekiél 11¹⁹).

Évszázadokon át táplálták a próféták, a nemzet vezető szellemei az egyszer megtámadott és kifosztott népet s az Isten beszédének eme szószólói nem engedték, hogy a nép egysége tönkremenjen s erkölcsé elzüllyék.

A világ áldását csak az tudja, aki elveszíti szemének látó képességét s a szabadságot a rab értékeli a maga szent nagyságában. Elveszhet azonban a testi szem világa s megbénulhat a nép szabad fejlődése közben: de amíg az ész meg nem bomlik s a lélek el nem csügged, addig mindig van reménység a megújulásra, a feltámadásra s a megdicsőülésre. Jézust, eme nagy prófétát — ki méltó örököse volt a már említett szellemi és erkölcsi vezetőknek — elhurcolhatják Nagypénteken és megfeszíthetik a Golgothán, de lelkének szüleményét: a szeretetet s a reménységet, a bizalmat és a megújulás utáni vágyat semmiféle földi hatalom többé ki nem irhatja a népek szívéből, elméjéből, lelkéből.

Neked is, te kicsiny magyarság, ti árván maradt fiókák, a husvétii szent ünnep közelgetésével, a tavasz

megnyitával „meg kell ujulnotok a ti elméteknek lelke szerint!”

Minden népnek és nemzetnek van egy szent értéke, melyet Istentől nyert s melyért élnie s halnia szent kötelessége. Magyar testvéreim, a ti szent talizmánokat, melyet megújuló szívetek vérével s reménykedő lelkeitek erejével kell táplálnotok: annak a megmutatása, hogy az Istentől rátok bízott táalentumot egyesült erővel, céltudatos munkával a föld művelésében, a sziv nemesítésében s a lélek ápolásában, a szenvedések türelésében, idegeitek erősítésében s a szeretei hatalmának ápolásában mindig megbecsülitek, megmentitek, fejleszteni fogjátok és soha sem feleditek az Isten szellemének áldott sugalmát: „meg kell ujulnotok a ti elméteknek lelke szerint!”

Én látlak titeket, amint megérvén az élet becsületes sikereinek titkát, ti egyvágásu emberek, egy fajnak örökösei s egy értéknek nemes küzdői szerveződtök a magyarságnak egészséges egységében s megújultok és megújulván, célra törekvő munkátokban a ti elmétek lelke szerint megdicsőültök.

Ez az Idei Husvétnak szent látomása!

Dr. Kiss Elek.

A tavasz és az okosság.

Irtá: Gyallay Domokos.

Andrist a sógora tartotta föl. A maga keze alá nevelte, mint fogadott fiút. Nagy regulával szoktatta jámbor emberségére.

— Szegény legénynek jó magaviselei a szószólója! — mondogatta a sógor, mikor házasságról meg egyéb eljövendő dolgokról eseit szó közöttük.

A tél nagy részét, amelyre az alábbi eset következett, nem töltötte otthon a sógor. Ács-féle ember volt, gerendát faragott Kedében egy gazdánál. Hébe-hóba, vasárnaponként nézett haza mosdódni, fehérrel váltani.

Arany idő volt ez az Andris számára! A nénjével könnyen egyezett: kedvére járt fonóba, leányos házakhoz.

No, a hejehujaságnak is vége szakadt. Farsang elejére elvégezte a sógor a szegődött munkát és hazatelepedett telelni. S regulába fogta Andrist.

— No, jó legény, mondja nénéd, hogy mennyit jártál vizitába . . .

— Mikor járnak, ha most sem, sógorom? Huszonöt esztendő töltem . . .

Csakugyan, erre nehéz volna ellenvetést tenni. Mikor ha most nem? Huszonöt esztendő! . . . A sógor elgondolkozott a mulandóságon . . . Andris pedig várta-este a további szavait. A nénjével megalkudott volt, hogy mondja el a sógornak a mondandókat . . .

— Hát Balázs Eszi . . . meghiszem! — szólalt

meg a sógor a fejével hagyintva. — Szép, piacos leány . . .

— Meg lehetne vele élni sógor. Takarékos, szorgalmas.

— Igaz, hogy szegényecske . . .

— Én is szegény vagyok. A példaszó pedig azt mondja: Egyszínű madarak együtt repüljenek! . . .

A sógor okos ember volt, de erre megint nem tudott mindjárt visszavágni. Kinyílt ennek a fickónak a szeme!

— Hiszen nem sietős! — szólit későbbed.

— Éppen, hogy sietős volna! — vetette ellen mohón Andris. — Még a farsangon ide szerezném hozni Eszit. Meg is kérem sógoromat, mint jó nevelő apámat: legyen munkás a dologban!

A sógornak erősen jól esett az engedelmes kérelem. Mégis érdemes volt ezt az Andrist fölnevelni! De azért csak megmondotta a maga véleményét.

— Még a farsangon? Nem volna az okos dolog, Andris fiám! Evő száját kötni be télire? Nem talál az szegény legényt! Ott teleljen, ahová nyáron gyűjtött. Majd a tavaszon . . . veteményezéskor . . . kapálás tövében . . .

Andris szontyolgott pár napig, de aztán megjohádzott. Hanem mit szól Balázs Eszi? . . . No, a leányt sem busította el nagyon a halasztás. Teljesüljön az öreg kedve! Eltelik tavaszig szép, hűséges szerelemben . . .

Eltelik . . . de már rég megmondták, hogy az idő nem szokott hiába eltelni. Változik és változtat. A sógor elméjében is nagy változás csínáltak a múlt hetek. Vagy hogy már az első beszélgetéskor is más volt nála a föltett gondolat, mint a kimondott szó? . . .

Egyszer a szó is megváltozott. Először csak ühmegett, sóhajtozott a sógor, aztán röviden példalóztatott.

— Hej, haj, aki egyszer elvét . . .

Olykor-olykor, önmagával pörlekedve, ilyen szavakat szalasztott el hangosan:

— Nem okosság . . . nem biz'a! . . .

Andris meg a nénje jól tudták, hogy mire megy ez az alattomban való szurkálódás, de nem merték nyilván észrevenni. Már látnivaló, hogy előbb-utóbb fölbomlik itt a házi csöndesség . . .

Andrisnak egyszer csakugyan kifortyant a fazeka.

— Gazdag meny kéne sógoromnak, hogy is ne! Csakhogy az ilyen magamfajta szegény legény után nem hányják a gazdag leányt . . .

A sógornak földerült az ábrázata, mint akinek sok próbálgatás után végre belesuttyan a lába a szoros csizmába.

— Hát én találtam egyet a számodra. Én tudok egyet.

— Uton-e, vagy utfélen?

— Biz azt Kedében hé! Jószágos leány, egyedül való . . . A szomszédjukban faragtam a gerendát, minden lettjüket-voltjukat ismerem.

Noiszen nagy mennykőcsapás volt ez a hír az Andris számára.

Nem beszéltek többet a házasségról. Dejszen, hamar egyszer fejébe vette az öreg . . . Nehéz az olyan árkot átugrani, aminek kerítés van a tulsó partján. Balázs Esztiről sem esett szó, a kedei módos leányról sem. A sógor Andrisól várt, Andris pedig lehorgasztott fővel járt kelt és hallgatott.

Eltelt husvét . . . A veteményezés ideje . . .

Andris meg a néneje össze-összedugták a fejüket: pünkösdre sem lesz lakadalom? Balázs Eszti gyanakodó szemeket kezd vetni . . . Tanakodtak . . . Nincs más mentség: a kedei leányt egyszer meg kell tekinteni. Hátha világ csufja, hátha gyermeke van? Valami kifogás csak akad ellene. Egyszer a szemébe kell nézni, addig nem lehet hadakozni ellene.

Andris tehát egy napon fölvetette:

— Sógor, nem nézünk el Kedébe?

Nohát, meglegyenedett erre a szóra a sógor!

— Dehogyan nem nézünk, dehogyan nem nézünk. Csakhogy egyszer megjött az eszed . . .

Vidám, kedves ember lett a sógorból, készült a leánynézőbe, tanitgatta Andrist az okos magaviseletre, mint a macska a kölykét egérfogásra. Udvarhelyre is elment s új kalapot vett Andrisnak. Új kalap illik a kedei friss bokréiához . . .

Nagy vigassággal jött meg a sógor a városból.

— A leány szülői is a városban voltak, elmondottam nekik, hogy szombatn este leánynézőbe megyünk. Ugyancsak biztattak a szives látással — ujságolta.

Szombatn naplétadat előtt elindultak Énlaka községéből Kede község felé. Ki voltak mosdva, borotválkozva . . . Andris fején az új kalap. Csakhamar ösvényre tértek az utból. Elöl evezett a sógor, nagy frissen, utána Andris busan, miatha törvény eleibe vitték volna.

— Megkésünk sógor, mindjárt lehalad a nap — mondotta titkos reménykedéssel.

— Bizd csak reám, tudom én a rövid ösvényeket. Eleget róttam ezt az utat a télen, mikor a gerenda-faragásból hazajárogattam.

Egy pillantást velett a napra s megsaporázta a

lépéseket. S hogy Andrist még jobban megnyugtassa, elmondotta az út részleteit.

— Először átmegyünk a martonosi erdőn, aztán fölkapaszkodunk a tordátfalvi erdőbe, azon is csakhamar átmegyünk s kitérünk a medeséri határra. Ott elhaladunk egy roppant nagy vackorfa mellett: akkor leszünk a fele útján. Még nem lesz sötét, hát látni fogjuk a kedei templomot, mert az magánosan áll egy dombon — úgy jegyezd meg! A nagy vackorfától egyenesen a templomra megyünk. A legjobb vizita-időre érünk oda . . .

Egy füves ösvényen jobbra fordultak és beléptek a martonosi erdőbe. Mentek, meadegéltek az orruk után. A sógor egyszer megállott és szerienéz-it.

— Vajjon jó helyt járunk-e, te? Az igaz, hogy a tavasz erősen változtatja a hely állását . . .

Csak mentek, mendegéltek. A nap már lecsuszott az égi rájáról, csupán megfeszülő sugaraival kapaszkodott az innenső világba. Végre kilyukadtak az erdőbő. A sógor összeráncolta a szemét.

— Mondom, hogy elvétettük az utat. A télen két-főlől partja volt az ösvénynek, az ember bizvást mehetett rajta, ha egyszer belekapott . . . Hanem a tavasz csúful összebolondította a rendet . . . Né, hol van amott jobbra a tordátfalvi erdő! Most aztán lejön bé, hágón ki . . . de sebesen! . . .

A tordátfalvi erdő szélén tövisbokor, iszalag, sűrű ciheres állta utjokat. Kerülgették, próbálgatták, míg végül egy csapáson bejutottak a szálás erdőbe. Itt egyszerre rájuk szakadt a sötétség.

— Nocsak egyenesen! — szólt hátra a sógor. Mentek mendegéltek. Ümgetett, morgadozott a sógor.

— Nem, nézz valami nyomdékot, te? — szólt Andriszhoz ingerülten.

— Nincs itt egyéb lapinál . . .

— Nyitd ki azt a két aluvó szemedet! — mérgeskedett a sógor.

Botorkáltak, tapogatóztak. A sógor megint csak megállott.

— Égő teremtetted! Okos ember így megbolonduljon . . . Ez a disznó tavasz . . .

— Legjobb lenne lefeküdni erre a szép pázsíra s megvárni a hajnalt — indítványozta Andris.

— No, te eligazitanád, eszetlen bogár! Várnak a leányos háznál, halálös megbántás volna, ha elmaradnánk. Soha a szemük elé nem kerülnek többet. Ül le egy keveset, magam nézek az ösvény után . . .

A sógor tovább szimatolt, Andris pedig leheveredett a virágos pázsíra.

Az erdő csengett-bongott a fülemilék énekétől. Langyos szellő lengedezett a fák között. Andris halgatta a fülemilék énekét, végül lekoppant a szeme és a Balázs Eszti alakja tündökölt föl előtte.

De a sógor csakhamar visszatért.

— Nem hallottál kutyaugatást? — förmedt Andrisra Andris riadtan ugrott fel.

— Kutyauga-ást? Nem hallottam.

— Te is meghallasz valamit! . . . dühösködött a sógor. Aztán maga hegyezte a fülét. A kutyaugatás irányában valamire ki lehetne igazodni az erdőből: — Az Isten pusztítsa el a sok madarát, mennyit csiripolnak — méltatlankodott a sógor. — Az ember semmit sem hall tőlük . . .

S azzal ő is leült Andris mellé.

— Szerencsére mindjárt feljön a hold, majd akkor uiba kapunk — reménykedett.

Andris a sógorra bízta magát, ledől és csakhamar jóízűen felhorkantott. Nem úgy a sógor. Pipára gyujtot és leste a hold jöveletét.

Egyszer oldalba lökte Andrist.

— Ugorj hé, indulunk!

A hold világos foltokkal hintette tele ez erdőt. Andris félálomban bukdácsolt a sógor után, nézte a fák halvány fátyolát, hallgatta a fülemilék énekét . . .

Bujkáltak az ágak között, csetlettek bolyogtak a gyökerekben.

A sógor egyszer hátratorpant.

— Nézd meg te, nem innen indulunk el? . . .

Andris a földre nézett.

— De bizony, itt a heverés nyoma . . .

— Aj, atyaságos szent Uristen! . . . szkodott a sógor visszájára. — Hanem most menjünk el, hiszen a hold irányába, egyszer csak a végére érünk . . .

Pár perc múlva az erdő szélén állottak.

— Mégis csak ész az ész! — örvendezett a sógor a gyors sikernek. — Most aztán lássuk: hol is vagyunk? — nézett szét a holdfényes tájon.

— Ahá, semmi baj sincsen, mert Kede közelébe vetett a sok bódorgás. Látod amott azt a nagy fehérséget a domb tetején? Jól nézd meg, az a kedei templom. Induljunk toronyirányában!

Elindultak a határon át. Vetésen gázoltak keresztül,

árkon ugrottak át, nagy barázdákog ereszkedtek le. A hold szépen világított és a templom nagyfehéren hívogatta őket a domb felé.

A sógor megtörülte verejtékes homlokát.

— Nagyot vet ez a kedei határ, nem hittem volna! — mondotta.

— Eddig rég lefeküdtek! — bátorkodott Andris.

— Dehogy feküdtek. Várnak azok. Meglásd, hogy égni fog a lámpa. Hanem menjünk csak föl a templomhoz, onnan ut visz le a faluba . . . Isten őrizzen, hogy az ágyban találjuk őket.

Fölkapaszkodtak a domboldalon. A nagy fehérség ellőttük állott.

Nézte, nézte a sógor . . . aztán szétnézett a tájékon . . . megvakarta a füle tövét.

— A keservit, hiszen e' nem a kedei templom, hanem a medeséri nagy vackoria, csakhogy *kivirdgzott* . . .

— Én pedig, sógor, egyet se tovább! — heve redett le Andris a fűbe, a fa alá.

— Ebizony csak fele utja . . . méregette a szemével a sógor. Ő is leült, pipára gyujtot és nézte a tájéket.

— Né te né, már tetszik a hajnal! — csodálkozott el. — No, Andris, elestél a gazdag leánytól, mert én többet Kedébe banem teszem a lábamat.

Andris napkeletre nézett. Az ég al' a halvány piros volt, mint a Balázs Eszti orcája . . .

A méhek csakhamar ellepték a virágos vackorát és altató dalt zsongták a két fáradt embernek . . .

Adjon Isten áldást.

Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Szomorú szívünkre adjon vigasságot,
sajgó sebeinkre adjon orvosságot; —
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Ami fáj a szemnek, tüntesse el tüstént,
ami teher, átok, mulassza el füstként;
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Szomjuhozó szánknak adjon kristály-vizet,
keserű ajkunkra édes nektár-izet:
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Fekete földünket áldja meg bő kézzel,
Szorgalmas méheink tele kaptár mézzel:
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Adjon Isten . . . adjon . . . eddig is, ha értünk
szomorú időket, az ima volt vértünk . . .
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Verte már határunk hét napon s éjen át
jégeső, zivatar, — mégis adott búzát:
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Tűz égette kunyhónk, árva volt a puszta,
de a templom-torony harangja csak huzta:
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Földönfutók voltunk, voltiunk meggyötörtek,
de a kinok, jajok, soha meg nem törtek:
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

Adjon most is útát ki a rengetegből,
vezessen ki minden nagy veszedelmékből:
Adjon Isten áldást, adjon Isten áldást.

S. Nagy László.

Petőfi Erdélyben.

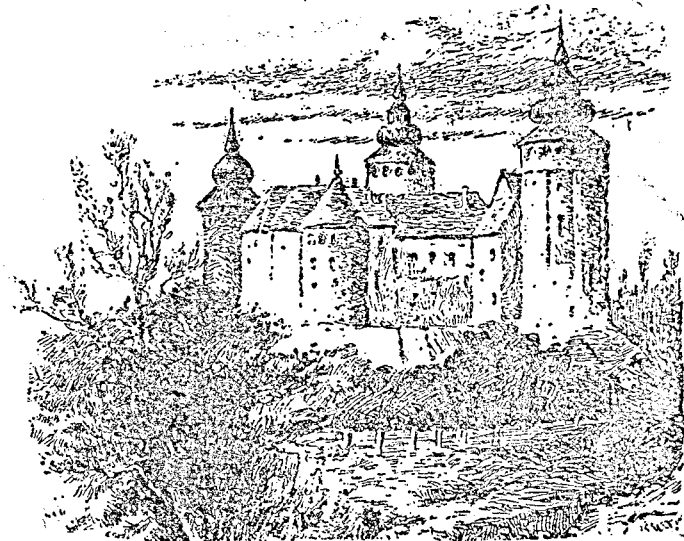
Egyik barátjának hlvogató szavai. — Kolozsvár a negyvenes években. — A Székelyföld jellemzése: a hűség és becsületérzés népe. — Időzés a kapcsolt részekben és Erdélyben. — Megismeri későbbi feleségét. — Ez utazás alatt írott versek.

Küszöbön van a legnagyobb magyar dalköltő,
Petőfi, születésének századik évfordulója. Ebből az

PETŐFINÉ SZENDREI JÚLIA

alkalomból rendre összeállítjuk Erdélybe tett utazásainak a sorrendjét, fölemlítjük mindenütt azokat a költeményeket, amelyek a bejárt vidékhez, helységekhez fűződnek. Az emlékezés hatá-a alatt kiki nyissa föl a maga Petőfi-jét s gyönyörködjék azokban a költeményekben. Közljük ez adatokat azért is, hátha a ráemlékezés által a költő életére vonatkozólag újabb és ismeretlen adatok kerülnek napfényre.

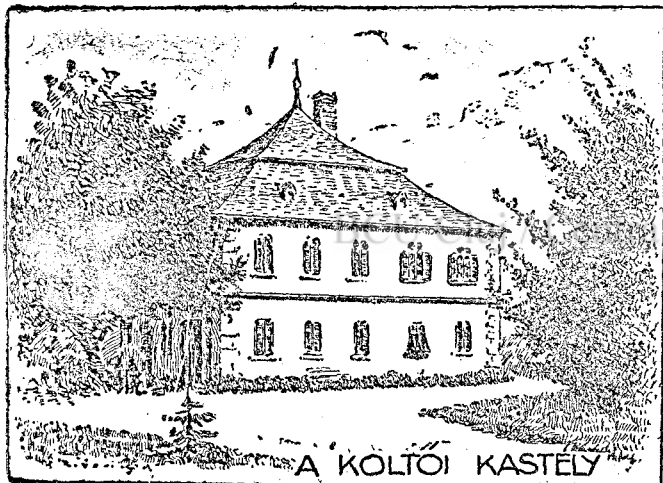

ERDŐD VÁRA

Petőfi Erdély földjén először 1846-ban járt. A költőnek régi vágya volt megismerni Erdélyt s az erdélyi magyar népet. Viszont Erdély is várva várta Petőfit. Ennek a várakozásnak ad kifejezést Medgyes Lajosnak, a dési költő papnak egyik cikke: Petőfi Sándornak. „Hallom — írja Medgyes — ez országgyűlés alatt szándékozol Erdélybe jöni. Mit bírálóid elmulatának (hogy figyelmeztessenek arra, hogy a nép lelkét tanulmányozd), arra titkos szükségénél fogva önlelked ősz önz s meg vagyok győződve, hogy ennek sugallatából határozta el közelebbről magadban Erdélybe jöni, ez ország lakóseit, szokásait és szellemét megismerendő. Kolozsvárt az országgyűlésen összpontosulva lelended a hon értelmiségét, téli-re ott gyűl össze mindenfelől a tehetősebb uri rend, férfiak és hölgyek. Alkalmad lesz hallani e hon szónokait, ellesni a lelkesedést, mely előadásuk alatt elragadja őket... s azoknak szellemével megismerkedni s így a nemzet lelkét egy pontból birhatod...”

Azonban mondanom kell, hogy céloed ez állat még teljesen elérve nem lesz... Tiszta, szeplőtlen magyarságot egyedül a Székelyföldön s jelesen Maros és Udvarhelyszéken fogsz találni. És ezen helyeket meg nem járnod nem szabad. El kell lesned a népet vallásos szertartásainál, házi körében, lakomái alatt, táncvigmalmi között, hogy lássad a valódi buzgóságot, érezzed a nemes nyíltségléséget, meggyőződjél a szerény módosságról, el légy ragadtatva az önérzet szűlő

büszkeségtől s mindenek fölött meglepethessél a szemérmes önalkalmazás által fi- és nőnem ellenében. Meg kell tekintened, mily élénké, mily vidámmá teszi ezt a népet a szabadság, melyet élvez; mekkora benne a lényező, a munkásság; és fájdalmaiban mint nem látszik a csüggedés. Még könnyezésében is van a székelynek valami büszke rátartása... S mekkora a hűség, a becsületérzet, a kegyeleti hajlam e nemzetben! S minő mély kedélyű! s mennyire találékony s minő eredetű! Itt, egyedül itt fog Erdélyben a te költői lelked legtöbb s legsikerdúsabb élményt találni... Üdvözöllek azért szívem forró buzgalma szerint: hogy Erdélyt megutazni magad elébe tűzéd. Biztosítalak: e honból ismereteid nem fognak szegényül elválni. Csokonai és Kazinczy szükségesnek tartották műgonddal utazni s melyről Kisfaludy Sándor azt mondá: hogy itt tanult meg magyarul, — e hon megutazása bizonyosan rád nézve sem fog érdek nélkül elveszni. Hozzon a szerencse

minél előbb körünkbe, Erdély fiait és leányait örömmel várnak rád..."

Petőfi a tervezett utra 1846. aug. 23-án indult el Pestről, Obernyik Károly barátjával. Szathmáron Pap Endre és Riskó Ignác barátainál időzött. Innen Nagykárolyba ment Szerdahelyi Pál főispáni beiktatására. Ekkor, szept. 8-án este, látja először s ismeri meg későbbi feleségét, Szendrey Juliát. Épen ez ismeretségből támadt szerelme az oka, hogy erdélyi útja ezúttal legnagyobb részben elmaradt. Több napot töltött Erdődön, de tartózkodásának középpontja Szathmár maradt. Innen tett kirándulásokat Nagybányára, Berentezre, Nagyárra, Csekére, Fülpösdarócra s több napig Bórhóra, ahol Szendrey Juliát laktak volt. Ekkor írja Erdélyben cz. remek költeményét a két országos nemzetéről, a magyarról. Lehetetlen megrendültség nélkül olvasni e költeményt még ma is. Annyira döbbenetes megosszággal tárja fel nemzetünk muljának egyik nagy hibáját: a kettészakadást, — s annyira szívhez szólóan, az átok és áldás fenséges vegyületével inti a nemzetedeket a mult hibájának pótlására. Még meg-

írja Berkesen a Véres napokról álmodám cz. hazafiság és szerelem sugallta látokl költeményét. Aztán erdélyi útjának folytatása nincs. Szathmáron, Debreczenen át visszatér Pestre nov. 11 én. Az akkori Pesti Hírlap így ujságolta ezt: Petőfi nyári tartózkodásából, mely Biharban, Szathmárban és Erdély egy részében volt, Pestre tért, hozva magával ismét szebbnél szebb verseket.

Mint látjuk, Petőfi ekkor épen csakhogy érintette a tulajdonképeni Erdély földjét. Nem Erdélyben, hanem az u. n. kapcsolt részekben időzött és tett kirándulásokat. Erdély földjét alig érintette a lába. Ellenben Erdély sorsának, végzetének szelleme fenséges hangokat váltott ki lantján. Az a sok, valóban szebbnél szebb költemény, amelyről a Pesti Hírlap tett említést, a *Nagy-Károlyban* cziművel kezdődik s a *Világos kék a csillagos éjszaka* cíművel végződik. Összesen épen 30 költeményt írt ekkor a kapcsolt részek, illetve Erdély területén.

Vegyük elé dicső költőnk verses kötetét és ezúttal merüljünk el az Erdély sugallta 30 költemény szépségeiben. A többiekre majd egy folytatólagos cikkünk kapcsán fogunk rátérni.

Dr. Kristóf György.

Marosmenti alkony.

Alkonyi csönd... Az égen báránfelhők lomha, beszédes mozdulatlanságban... A víz tükrét szellő nem fodrozgatja s a lehunyó nap biborsugarában lassan, csöndesen hőmpölyg a Maros sötétzöld, széles árja, oly tétován, mint a szerelmes ifju, aki az édes lánykát az első találkozóra várja.

A tulsó partról mint suhanó árnyék, indul egy csolnak. — Halkan. — Nesztelen. — Oly lágyan siklik a nagy vizen át, miként a lelken néma sejtelem. A nagy csöndben csak egy-egy loccsanása hallik az evezőnek s e nagy lélekringató némaságban, minden illatja felém röpül a virágos mezőnek.

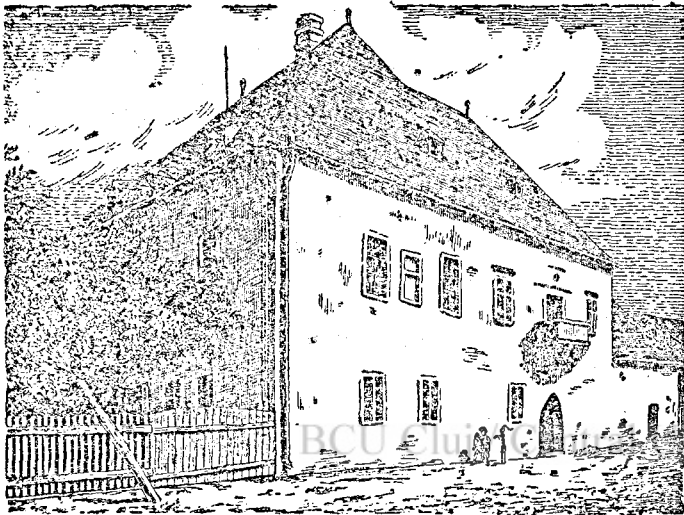
A nap hanyatlik. — Öregbül az alkony, a fák s bokroknak árnyéki megnőnek, s a lehunyó nap égő bitorából tündéri kezek mesefátyolt szőnek, s reáterlik azt a néma vizre, a bokrokra, a fákra, s valami édes, megnevezhetetlen gyönyörűség borul e percben a szunnyadó világra...

Serestély Béla.

A tordai fejedelmi Kuria.

A „Magyar Nép” február 10 iki számában élvezettel olvastam *Vásárhelyi János* „Erdély lelke” című igen érdekes és lelkes hangú közleményét.

A három illusztráció közül a „Tordai fejedelmi szállás” című kép — az, melyhez bővebb ismertetést óhajtok fűzni a „Magyar Nép” olvasói számára. Kíváncsnak tartom ugyanis, hogy a mai ifju nemzedék ismerje meg jobban a „Tordai fejedelmi kuria” történetét.

A TORDAI FEJEDELMI SZALLÁS.

Ez a nevezetes történelmi épület, mint a XVI-ik századbéli műemlék, fel van véve a „Műemlékek Országos Bizottsága” lajstromába s mint ilyen 1912.-ben restauráltatott s 1913-ban október 11, 12, 13-napjain az *Erdélyi Múzeum Egyesület* Tordán megtartott vándor gyűlésével egyidejűleg mint „Magyar Közművelődési Ház” a magyar nemzeti kultúra szolgálatára ünnepélyesen felavatott.—

Torda ünnepe volt ez a felavatási alkalom, amelyen Erdély összesereglett fiai vettek részt s lelkesedéssel köszöntötték a *Kultúra ezen új hajlékát*.

Most pedig feltárom a felavatási ünnepély „Emlékkönyv”-vét. Az egyik ünnepi beszéd így világítja meg a múltak emlékeit és a kulturális alkotás nemes céljait!

— „Mélyen megilletődve állok e helyen, ezen régi történelmi emlékekben gazdag fejedelmi épületben! — Itt, a hol évszázadokon át Erdély fejedelmei laktak és tartózkodtak!

— A Hunyadiak korában maga a hős kormányzó és fia *Mátyás* — az igazságos magyar király, gyakran fordultak meg Tordán, Erdélynek akkori tekintélyes fővárosában, itt a fejedelmi palotában s e termekben tanácskoztak a Haza sorsáról és a *Keresztesmezőn* tartott országgyűlésekről.

— Történelmi esemény a mai ünnepünk

mert a mai napon bizonyosságot teszünk arról, hogy e fejedelmi palota helyreállításánál és kultur intézményé átalakításánál jóvá tettük az elődök abbeli hibáját és mulasztását, hogy máig pusztulni engedték történelmi emlékeinket!

Kegyeletes hála és köszönet báró *Orbán Balázs* emlékezetének, a ki „Torda és környéke” című könyvében megírta ezt a lelkesítő és intó szöveget, mellyel felrázta a lethargiában szunnyadó Torda város polgárságát, mely lehetővé tette, hogy ma áll a tordai fejedelmi Kuria a *Zápolyák* és *Báthorlak* kedvelt otthona s a nagy *Bethlen Gáboré*, aki e fejedelmi lakból lépett Erdély trónjára!

A fejedelmi Kuriáról *Orbán Balázs* 1889.-ben midőn könyvében a nagy idők történelmi eseményeit dicsőíti, így ír:

„Igen, a múlt dicsőségének fénye veszi körül ezt az omlatag épületet, melyre az utókor öntudatos fiaink tisztelettel kell tekinteni.”

E tiszteletet éreztem én is, valahányszor e palota csarnokába beléptem s a meghatottság érzésével elmerengtem a díszteremben függő fejedelmek arcképein és éreztem azok vonásaiból a kisugárzó hazaszeretet melegségét!

Őrizzük és ápoljuk tehát mindazt, amit összegyűjtöttünk történelmünk emlékezetére; mert Erdély történelmi multja eseményekben oly gazdag, hogy a „Magyar Nép”-nek mindig bő forrása lesz ismeretekkel terjeszteni és egyúttal lelkesedést szítani a magyar nép lelkében.

Harmath Domokos.

Egy jótréfáju ember életéből.

Régelmúlt jó és rossz idők rég eltűnt kedélyes, élces alakja volt Elekes István. Öreg emberek most is emlegetik villámló eszét, csintalanságait, jóízű tréfáit. Nem érektelelen egyet-keittőt fölleveníteni közülük.

Elekes István birtokos nemes ember volt, valahol Kolozs megye szilágysági szélén. Részt vett az 1848-49-i szabadságharcban s a végén sok derék, jó magyar emberrel együtt ő is börtönbe jutott. Tréfáival, adomáival ott is lelke volt a társaságnak.

Egyszer aztán ütött neki a szabadulás órája.

Éppen dőlben adták tudtára a nem várt újságot s nagyon meglepődött, mikor meghallotta.

Egy pillanatig örült a jó híreknek, de aztán észbe jutottak a barátai, akik visszamaradnak.

Hirtelen ezzel a kérdéssel fordult a börtönfelügyelőhöz:

— Ugyan kérem, mennyibe kerül itt egy noszkost?

— Negyven krajcárba — felelték.

Na hát akkor én kérem még egy napra itt

És ott maradt még egy napig - - -

Az elnyomtság évei alatt őt is utóljárta sok magyar birtokos sorsa: ősi öröksége kifordult a kezéből. Nem esett kétségbe. Elment ispánnak Ózdra, a híres, gazdag báró Radáknéhoz.

Itt a báróné nevenapját minden esztendőben nagy ünnepekkel szokták megtartani. Ott volt az egész környék birtokossága s délben rendszerint a bárónéra szóló felköszöntők visszhangjául mozsárágyukkal löttek örömet.

A jószágigazgató Elekest mint új ispánt oda állította a mozsarak mellé s kiadta az utasítást, hogy mikor ő az ablakból jelt ad, abban a percben Elekes lőjjön.

A házi tűzér kezében égő gyertyával és egy hosszú drótra húzott taplódarabbal várta a szerepére.

Egyszer aztán megjelent az ablaknál a jószágigazgató és intett. De ugyanabban a pillanatban egy hirtelen szélroham előtolta Elekes kezében a gyertyát s azt a szél miatti legkétségbeesettebb igyekezet mellett sem sikerült lángra lobbantani.

A jószágigazgató a betett ablak mögött nem várta észre a késedelem okát s dühösen ismételt eredménytelen jeladások után az ablakot kinyitva, mérgesen lekiabált Elekesre, hogy lőjjön.

Ez is most már türelmét vészítve, hirtelen szembefordult a nyitott ablakkal s te' torokkal kezdte ordítani: *Pú! Pú! Pú!*

Természetesen az ünnepi hangulatba a nevetségesség és boszuság vegyült, s Elekesnek másnap távoznia kellett Ózdról.

Bejött Kolozsvárra s elment a színházba.

Itt is szokása volt néha belészólni az előadásba. Azonban ezt alig vette valaki rossz néven tőle, mert néha jobban megnevettette a közönséget egy-egy ötletével akármelyik színészénél.

A színházban egy gyengébb darabot adtak.

A főszereplő egy magánjelenetben igyekezett megmenteni a lehelőt és éppen szörnyen töprengett a színpadon, hogy mit tegyen, hova, merre menjen. Elekes akkor lépett be a nézőtérre. A következő pillanatban már hangosan megadta a töprengőnek a feleletet:

— Menjen Ózdra ispánnak a helyemre; ott üresedés v |

A nézőtér harsogó kacagásba tört ki. A jelenet tőnkre ment s Elekes nyugodtanült le a nézők sorába.

... a nagy Wesse-

ment vadrucázni Szurdokra s ...
Dénésékhez. Ott találták Elekes Istvánt is s mind a hármukat ebédre marasztolták.

A jó füstös disznópecsenyénél jártak, mikor Elekes egy pohár káposztalevet kért.

A szokatlan kívánság csakhamar teljesült s most az is kiderült, hogy Elekes mit akart vele. Felköszöntötte a két fiatal bárót és sok jó kívánsága végén bő áldást kért a szőlőikre, hogy jövődre juthasson onnan valami a szurduki gazdatisztnak is. Így aztán az is, mikor olyan úri vendégei lesznek, mint éppen a princípálisai és olyan ivó, mint a jókívánságmondó: megkinálhatja ezeket a jó ebéd mellé egy pohár jó borral is.

A tréfás, de nem bántóan előadott köszöntő megtette a hatást. A szurduki tisztnek azután bora is járt.

Rovintó.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Az olvasók köréből. Vettük az alábbi sorokat: *Tekintetes Szerkesztő ur!* Nekem is mint egy gazdaköri tagnak, kezembe került, szeretett lapunk, a „Magyar Nép” 11-ik száma. Olvasom belőle „Fiacskáim szeressétek egymást” kedves cikket. Oh be jó volna, ha ez úgy lenne! De mennyire mások az emberek a mai világban. A farsang beáltával minden községi pap és tanító a községe fiatalját megnyerve az ügynek, igyekezett, hogy egy-egy betanult szindarab előadásával a népet oktassa és szórakoztassa. A mi községünkben Sz-án is, ha már a farsangból kifogytak, 3 heti fáradozás után a bőjt elejére, azaz március 5-én, vasárnap estére egy színelőadással egybekötött jótékonycélu táncmulatságot rendeztek. A színelőadás nagyszerűen sikerült. Érdem a szereplőkön kívül a helybeli tisztelletes és kántor-tanító urakat illeti. A mulatság egész reggelig tartott egyforma jókedvben. Ugyanazon este, mint másnap mindenki csak a jól si került előadásról beszélt. Oh de mi történt! Egyik szereplő leány, hogy szerepének hűbben megfelelhessen, a keresztmámájától felajált inget is fölhasználta öltözkéhez. Kedden már minden szereplőtől megkérdi a leány édesanyja: nem láttak-e egy inget, melyet a leánya használt a színpadon, vagy nem tévedett-e valamelyik pakjához? De azt senki sem látta a szereplők közül. Az any megígérte, hogy megfizeti az inget, bármit kérnek ért

vagy ha nem, olyat csináltat, mint aminő az elveszett ing volt. Telt mult az idő. 17-én minden szereplőt a községi polgárral a község házához rendelnek a csendőrök. A szereplők pontosan megjelentek. Ott kint, hogy az elveszett ing, melynek értéke 5---6 korona lehetett, mikor készült, a községi főbíróné tulajdona volt. *A csendőrök a bíróné és édesanyja biztatta föl, hogy szedjék össze a szereplőket s inkább verjék véresre, csak az ing megkerüljön.* A szereplők mind tisztességes emberek gyermekei s mind olyan helyzetben vannak, kiknek szüksége nem volt arra a drágalátos ingre. A főbíró ur ki nyilatkoztatta, hogy ő nem tud az összehivatásról semmit. — Szerintem egy községi főbírónak községe minden buját-baját és örömét tudni kellene. *Ugy szeretjük egymást, hogy egy ingért képesek volnánk 19 fiatal becsületébe gázolni és ha úgy jó, mind a 19-et véresre veretni!* Élek az említett cikk utolsó soraival. „Fiacskám! Ne szeressük egymást csak beszéddel és nyelvel, hanem cselekedettel és valósággal!” *Aláírás.*

A szerkesztő megjegyzése: Nem országos jelentőségű ügyről szól a levél, de mégis közöltük, mert szomoruan világít be egy magyar falu életébe. Hiszen szó sincs róla, az ingnek nem lett volna szabad elvesznie, de, ki tudja, ki férközött hozzá a nagy jövés-menésben? Most aztán egy csomó fiatalot találomra csendőr kézre juttatni! Hej, asszonyaim, nincs a kigyelmetek szívében magyar testvéri érzés! Milyen ellentétben állnak a kigyelmetek cselekedetével egyik multkori cikkünkben kifejezett gondolatok: *Ha a magyar is elhagyja a magyart!*...

Bonyhai kíváncsi. Kérdezett munkatársunk egyelőre nem hatalmazott föl inkognitója fölfedezésére. Később, ha az Ön nevét ismeri, lehet, hogy személyesen is találkozhatnak. Ha valami komolyabb kérdésben szükség, levelét a Szerkesztőség ezívesen közvetíti.

Előfizetési árak:

Egész évre	— — — — —	44 L.
Fél évre	— — — — —	22 L.
Negyed évre	— — — — —	11 L.
Egy szám ára	— — — — —	1 L.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztő és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.
TELEFON: 37. SZÁM.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOK

Nagy
Universitatu.
J. L. U. J.

SZÉK

IA

Ó- és új testamentum

megrendelhető a „Minerva” Részvénytársaságnál, Kolozsvár, Mária királyné-u. 1.

ÁRA 32.50 LEU.

Szétküldés postai ajánlott keresztköttéssel.

A rendeléssel egyidejűleg a pénz is
0000000 beküldendő. 0000000

Kolozsvári Takarékpénztár s Hitelbank Rt.

Kolozsvárt, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 7. szám.

Alapítókéje: 16,000,000 Lei.

Tartalékok circa; 15,000,000 Lei.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban és Gyulafehérváron. — Affiliált intézei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár Rt. Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhely, és Bognár és Szántó Erdélyi Kereskedelmi Rt.

Aruraktárai a vasut állomás mellett.

Hanemann-rács lecsiszolt széllel újra kapható.

Az összes méhészeti felszerelések. Kiváló szürke tenyész anyaméh. „Kezdődy”-féle hidegen folyó oltóviasz békeminőségben újra kapható

Dzierzon méhészeti

Nagyvárad, Teleky-utca 32.

Olvassa a „Pásztortüzet”

Első Erdélyi Általános Biztosító Társaság Kolozsvárt

Foglalkozik a biztosítás minden ágával a legolcsóbb díjtételek és legelőnyösebb feltételek mellett.

Jégkár elleni biztosításai a gazdákra nélkülözhetetlenek.

ooo Iroda: Főtér 8 szám (Első Magyar Biztosító palotája.) ooo

Nyomatott „Minerva” Irodalmi R.-T. Cluj (Kolozsvár) Strada Regina Maria (Deák Ferenc-utca) 2. sz.